

แปลงใหญ่ประมง หนองเกษตรกรใช้นวัตกรรม “เลี้ยงกุ้งทะเลแบบอิงธรรมชาติ”

จากสถานการณ์การระบาดของโรคอีเอ็มเอสจากกลุ่มอาการตายด่วน (Early Mortality Syndrome : EMS) ตั้งแต่ปลายปี พ.ศ.2554 จนถึงปัจจุบัน ได้ส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมกุ้งของไทยทั้งระบบ โดยเฉพาะเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งขาวแวนนาไม ซึ่งเป็นผู้ได้รับผลกระทบโดยตรงทำให้เกิดความสูญเสียอย่างมาก โดยบางรายถึงกับเป็นหนี้เป็นสินจนถึงขั้นหยุดเลี้ยงเลยทีเดียว ซึ่งเกษตรกรหลายรายได้พยายามหาทางปรับตัวเพื่อให้ผ่านพ้นจากวิกฤติดังกล่าว

โดย นายเดชา บรรลือเดช ประธานสหกรณ์ผู้เลี้ยงกุ้งลุ่มน้ำสามร้อยยอด-ปราณบุรี จำกัด ผู้จัดการแปลงภาคเกษตรกร หนึ่งในเกษตรกรผู้มีประสบการณ์เลี้ยงกุ้งขาวแวนนาไมมากกว่า 32 ปี ได้คิดค้นนวัตกรรมการเลี้ยงกุ้งแบบอิงธรรมชาติ เพื่อหาทางรอดจากปัญหาวิกฤติEMS เล่าว่า สาเหตุส่วนหนึ่งของอาการตายด่วนหรือ EMS คือ การสะสมของสารอินทรีย์ซึ่กุ้ง เศษกุ้งที่ตายและเศษอาหารกุ้งที่เหลือหมักหมมอยู่ในบ่อเลี้ยง รวมทั้งการใช้สารเคมีที่ทำให้เกิดการสะสม ซึ่งเสี่ยงต่อการทำให้เกิดโรควุ้นได้ จากเหตุผลดังกล่าวสหกรณ์ผู้เลี้ยงกุ้งลุ่มน้ำสามร้อยยอด-ปราณบุรี จำกัด จึงได้ทำการคิดค้นและประยุกต์ใช้วิธีการเลี้ยงกุ้งแบบอิงธรรมชาติ(Semi-Biomimicry : RAS) เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรให้สามารถเลี้ยงกุ้งขาวแวนนาไมได้อย่างยั่งยืน โดยวิธีทำงานของการ

เลี้ยงระบบนี้จะแบ่งสัดส่วนของบ่อเลี้ยงกุ้งภายในฟาร์มออกเป็น บ่อเลี้ยง บ่อเกราะ บ่อบำบัดน้ำ ด้วยวิธีธรรมชาติ และบ่อพักน้ำ โดยบ่อเลี้ยงจะมีลักษณะลาดเรียบลงตรงจุดศูนย์กลาง จะมีการขุดหลุมลึกไว้พร้อมวางท่อเพื่อดูดของเสียและสิ่งตกค้างต่างๆ ที่อยู่ในบ่อออกไปทิ้งที่บ่อเกราะ ซึ่งจะมีการขุดหลุมตรงกลางเพื่อให้สิ่งสกปรกตกตะกอนไปอยู่ตรงกันหลุมเช่นกัน โดยน้ำจากบ่อเกราะจะถูกส่งไปยังบ่อบำบัดน้ำตามธรรมชาติ ซึ่งจะมีการเลี้ยงปลาและกุ้งชนิดต่างๆ เพื่อช่วยในการบำบัดน้ำ และยังเป็นการสร้างรายได้เสริมให้เกษตรกรอีกทางหนึ่ง ส่วนน้ำที่บำบัดแล้วจะถูกหมุนเวียนกลับสู่บ่อเลี้ยงอีกครั้งหนึ่ง

นอกจากการวางระบบการเลี้ยงภายในฟาร์มแล้ว อาหารก็เป็นปัจจัยที่สำคัญ โดยในการเลี้ยงซึ่งระบบนี้จะใช้อาหารแบบธรรมชาติ ด้วยการนำรำละเอียดมาหมักกับจุลินทรีย์ทิ้งไว้ 48 ชั่วโมง แล้วจึงนำไปสาดลงในบ่อเลี้ยง จะทำให้เกิดสัตว์หน้าดินและแพลงตอนสัตว์ที่เป็นอาหารให้กุ้งได้เจริญเติบโตต่อไป ซึ่งคุณเดชาได้กล่าวไว้ว่า "หัวใจของการเลี้ยงกุ้ง คือ พื้นสะอาดแร่ธาตุเพียงพอ ก็จะสามารถทำให้การเลี้ยงกุ้งประสบความสำเร็จได้"

ด้าน นายนพพร สิทธิเกษมกิจ หัวหน้ากลุ่มพัฒนาและส่งเสริมอาชีพด้านการประมง สำนักงานประมงจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผู้จัดการแปลงใหญ่ภาครัฐ เปิดเผยว่า สหกรณ์ผู้เลี้ยงกุ้ง ลุ่มน้ำสามร้อยยอด-ปราณบุรี จำกัดได้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมระบบเกษตรแบบแปลงใหญ่ในปี 2561 โดยมีสมาชิกจำนวน 50 ราย มีพื้นที่การเลี้ยงประมาณ 688 ไร่ โดยสมาชิกทุกรายจะต้องดำเนินการปรับปรุงบ่อตามหลักการเลี้ยงกุ้งแบบอิงธรรมชาติ ซึ่งรูปแบบวิธีการเลี้ยงดังกล่าวนี้

จำเป็นที่จะต้องปรับปรุงโครงสร้างฟาร์มใหม่ให้เป็นระบบปิด มีน้ำหมุนเวียน และใช้อาหารธรรมชาติเลี้ยงกุ้งในระยะเริ่มต้น ควบคุมการเลี้ยงด้วยระบบการทำงานของจุลินทรีย์ มีระบบชุดของเสียออกจากบ่อ โดยทางสำนักงานประมงจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ได้เข้ามาให้การส่งเสริมสนับสนุนทางด้านวิชาการ ส่งเสริมการใช้จุลินทรีย์ ปม.1 รวมไปถึงการยกระดับฟาร์มของเกษตรกรให้ได้มาตรฐานจาก GAP เป็น GAP มกษ.และมาตรฐาน BAP ที่สามารถส่งกุ้งออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศได้ โดยเกษตรกร ภาครัฐ และภาคเอกชนจะมีการวางแผนการผลิตและการตลาดร่วมกัน ?ด้าน นายวรวิทย์ โรจน์บรรวิทย์ สมาชิกสหกรณ์ผู้เลี้ยงกุ้งลุ่มน้ำสามร้อยยอด-ปราณบุรี จำกัดเป็นอีกหนึ่งเกษตรกรที่เคยประสบปัญหาขาดทุนจากการเลี้ยงกุ้งในช่วงที่เกิดวิกฤต EMS ทำให้ต้องหยุดเลี้ยง และหันมาศึกษาวิธีการเลี้ยงเพื่อฝ่าวิกฤตอย่างจริงจัง จึงได้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมระบบเกษตรแบบแปลงใหญ่ และได้เข้ามาเรียนรู้วิธีการเลี้ยงกุ้งแบบอิงธรรมชาติกับ นายเดชาและบรรลือเดช โดยนำกลับไปทดลองใช้กับฟาร์มของตนเอง ซึ่งปรากฏว่าสามารถเลี้ยงกุ้งได้อย่างประสบความสำเร็จและทำให้ตั้งตัวได้อีกครั้ง

"หลังจากที่ใช้การเลี้ยงแบบอิงธรรมชาติ กุ้งมันโตดีขึ้น ระยะเวลาการเลี้ยงน้อยลง ต้นทุนลดลง เมื่อก่อนตอนไม่เข้าแปลงใหญ่ใช้ต้นทุนประมาณ 110 บาทต่อกิโลกรัม และใช้ระยะเวลาเลี้ยงนานถึง 4 เดือน ทำให้ต้นทุนเพิ่มมากขึ้น พอได้เข้าร่วมโครงการแปลงใหญ่ใช้ต้นทุนเพียงประมาณ 90 บาทต่อกิโลกรัม ระยะเวลาการเลี้ยงสั้นลงเหลือไม่เกิน 3 เดือน และอัตราการรอดเฉลี่ยของกุ้งก็เพิ่มขึ้น จากเดิม 50-60 เปอร์เซ็นต์ เป็น 70 เปอร์เซ็นต์"เลยทีเดียว" นายวรวิทย์ กล่าว??กลุ่มสหกรณ์ผู้เลี้ยงกุ้งลุ่มน้ำสามร้อยยอด-ปราณบุรี จำกัด เป็นอีกก้าวหนึ่งของความสำเร็จจากการเข้าร่วมในโครงการส่งเสริมระบบเกษตรแบบแปลงใหญ่ ด้วยการนำนวัตกรรมการเลี้ยงกุ้งแบบอิงธรรมชาติ มาส่งเสริมให้เกษตรกรได้ประยุกต์ใช้ ซึ่งทางกลุ่มสหกรณ์ผู้เลี้ยงกุ้งลุ่มน้ำสามร้อยยอด-ปราณบุรี จำกัด มีเป้าหมายว่าจะสามารถทำผลผลิตได้ถึง จำนวน 300 ตันต่อปี คิดเป็นมูลค่าประมาณ 45 ล้านบาทต่อปี และจะถ่ายทอดนวัตกรรมการเลี้ยงกุ้งแบบอิงธรรมชาติให้แก่เกษตรกรสมาชิกกลุ่มแปลงใหญ่ ให้สามารถประกอบอาชีพการเลี้ยงกุ้งได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนต่อไป

ที่มา : หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ วันที่ 29 สิงหาคม 2561